

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

8. Iustissima Numinis prouidentia, ob occultas caussas, hominibus similes
Ephræemo casus immittit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

ad calum extendentem, extimuit. Iurabat enim, se vidisse globos igneos, ab ipso in calum ascendentes, & circa eum in orbem tamquam clibanum ardentem, adeò ut non appropinquaret, donec perfecisset orationem. Cum is autem conuersus eum vidisset, ei dixit: Quid est, Diacone Ioannes? prater dimensum bibisti? sed vade, ora. Hac autem tibi accidit tentatio, quoniam venerunt ad te duo pauperes: Cumq̄ tibi suppeteret, quod eis dares, eos es auersatus. Non enim tua sunt, qua das, ò frater. An non credis ei, qui dixit, illum qui elargitur, esse centuplum accepturum in hac vita, & in futura possessurum esse vitam aeternam? Atq̄ se credis quidem, da. Si autem non das, manifestum est, te Domino non credere. Ecce verba Sali, id est, fatui, vel Sapientis potius Sancti. Accidunt multa mortalibus mala, capiuntur, in vincula compinguntur. Non putent se innocentes. Si in re alia nulla deliquerunt, fatis est, fuisse immisericordes. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse elamabit, & non exaudietur. Nec sanè Ioannes diaconus, sed Salus pro eo orans auditus est. Tantum porrò crimen in homine alioqui Sancto, Ioanne diacono, iudicatum est, non dedisse egeno cum posset, vt furcà illi fuisset expiandum. Quàm multi non dant, cum possent? parui id faciunt? Audiant Ambrosium: Hoc est occidere hominem, vita sua ei subsidia denegare. Caue, ne inter oculos tuos includas salutem inopum: tamquam in tumulis sepelias vitam pauperum.

PROV. 21. M.

S. Ambrosius
Psalm. 118.

VIII.

Vidistis iusta iudicia Dei, quibus Ephram sibi, virum tam sanctum præparauit, & Ioannem exercuit? Vestri imaginem vidistis: quippe & vos Deus vult ad gloriam comparare. Audiant & ruminent has historias animalia munda; immò & immunda, vt munda fiant. Audiant & expendant diuinam in ira clementiam, quicumque, dum vestem, pecuniam, equum, aut aliud perdidit, dum grando fruges percussit; dum alter innocentes calumnia affecit, infamia foedauit, etiam apud iudices, falsa accusatione damnatum intulit, vincula procurauit; qui vicinos habeat conuicijs assiduis lacescentes, asperum dominum, crudelem maritum, rixosam coniugem; qui etiam ab hoste capti rigidè barbareque tractantur; qui aduersa hæc impatienter ferunt, angere eanesunt, sibi capillos euellunt, vnguibus genas lacerant, fient, eiulant, solatium nullum admittunt; queruntur vbique, irascuntur.

irascuntur.

irascuntur, excandescunt, blasphemijs Deum aggrediuntur & maledictis; in omnes eius creaturas execrationem spargunt; immò desperant, ac Deum sui oblitum arbitrantur. Audiant, inquam, has historias, & discant, in rebus aduersis, non iacturam fortunarum, honorum, nominis, valetudinis, libertatis, non calumniantes, non ipsam calumniam, aut iniuriam, sed altiora Dei consilia considerare. Non culter, sed animus chirurgi est aspi- ciendus. Sæpe in brachio aperitur vena, vt febrilis ardor abeat e capite. Pisces sunt in mari, teste D. Ambrosio alijsque, qui Aquilo- nibus vndas sursum ac deorsum vertentibus, procellosissimis in- tempestatibus, ne in exitium abripiantur, rupi adnatant eique, coniunctissimè adherent, donec desæviant vndæ, & ad pristinam redeant tranquillitatem. Inter mortales quoque sæpe vasaniunt ventri, & horridæ tempestates excitantur. Alij linguis, alij dexte- ris; alij verbo, alij ferro vulnerantur; quid tunc faciendum? ad diuinam providentiam iustitiamque, recurrendum est; neque ab ea, latum vnguem recedendum, donec tempestas serenetur. Ita fecit David, qui maximis malis agitatus dixit: *Mibi adherere Deo bo- num est, ponere in Domino Deo spem meam.* Assonat D. Augustinus inquit, *Cum inhaesero tibi ex omni me, nusquam erit mihi dolor, & labor, & vna erit vita mea plena te.* Non dolebo, tamquam de iniu- ria, sed tamquam de medicina gaudebo; memor illius: *Mala, quæ nos premunt, ad Deum ire compellunt,* sicut Ephraimium compule- runt. *Providentia Dei omnia gubernantur,* ait D. Hieronymus, *quæ putatur poena, medicina est.* Amara sæpe medicina est, nec tamen repudiatur, tantus est amor sanitatis: Non aspiciat ægrotus manum serui porrigentis potionem, sed artem Medici illam præ- scribentis. Quare & nos, cum sanamur, dicamus; *Calicem, quæ dedit mihi Pater, non vis, vt bibam illum?* Esto porrigant illum Iudæi, Pater tamen dedit, à Patre nihil est Filio formidandum. Itaque nulla salubrior in aduersis cogitatio est, quàm Dei filijs suis omnia salubriter providentis. Non aspiciendi inimici, sed De- us amicus permittens inimicos, vt in nos insurgant; qui eis so- lum dat potestatem nocendi, non voluntatem; voluntate autem mala eorum vitur, sicut medicus viperæ veneno. *Sola est divina vis,* ait Boëtius, *cui mala quoque bona sunt, cum ei competenter vrendo,*

Psal. 72. 28.

S. Augustin.
lib. 10 Con-
fess. c. 109.S. Hieronym.
super Ezech.

Ioan. 18. 11.

Boët. 1. 4. de
Consol. Phil.
prof. 6.

utendo, alicuius boni elicit effectum. Cùm ergo malus nocet, sua voluntate nocet, non sua potestate: voluntas mala est ab illo, potestas, non est ab illo, sed à Deo, qui illi, bono fine, dat potestatem exercendi malam voluntatem. *Sauiant modo inimici*, ait S. Augustinus, *humilient, faciant non quidquid volunt, sed sicut desuper permittuntur, non quod Deus det illis voluntatem nocendi, sed potestatem. Vnusquisque enim malus apud se habet voluntatem nocendi, ut autem possit nocere, non habet in potestate. Ut velit, iam rem est: ut possit, occulta dispensatione providentiæ Dei, in alium permittitur ad poenam, in alium permittitur ad probationem; in alium permittitur ad coronam. Ad poenam, quo modo permisi sunt alienigena capere populum Israel, quia peccauerunt in Deum. Ad probationem permisus est diabolus in Iob: probatus est autem Iob, confusus est diabolus. Ad coronam verò permisi sunt persecutores in Martyres. Sæpe etiam ad poenam, non illius culpæ, quæ ab aduersario impingitur; sed illius, quæ à patiente ignoratur.*

S. Augustin.
in Plal. 29.

Hæc talia si considerassent, ob aduersa & persecutiones vel laqueo, vel gladio, vel simili desperatione perdit, malis benè vsi ad frugem rediissent. Redijt Ephraim, agnouit enim Deum in castigatione amantem, non ex odio castigantem. *Crudelis est medicus*, ait Hipponis Antistes, *qui exaudit hominem, & parcat vulnere, & putredini. Matres, quo modo fricant in balneis ad salutem filios? nonne paruuli clamant inter manus earum? Illa ergo crudeles sunt, ut non parcant, non exaudiant lachrymas? Nonne sunt plena pietate? & tamen clamant pueri, & non eis parcitur. Sic & Deus noster plenus est charitate; sed idè videtur non exaudire, ut sanet, & parcat, in sempiternum. Quàm utilis hæc vsura, expendere denarium, ne expendamus talentum. Amat Deus, quos sic castigat. Qui autem castigantem odit, neque Deum amat, neque seipsum: immò malum geminat, cùm impatientia nouum mereatur. Pulchra in hanc rem fabula narratur. Solebant quodam in oppido à certis cœtibus excludi omnes quacumque corporis parte vitiiati, erantque constituti, qui de illorum (si qui fortè obrepisse comperirentur) singulis vitij, multæ nomine, singulos numos exigent. Hi aliquando in claudum inciderunt, exegerunt igitur ab eo multam, quam, leuem licet, noluit dare; cùm ergo renitentem inuaderent atq; in-*

IX.

S. Augustin.
in Plal. 33.